

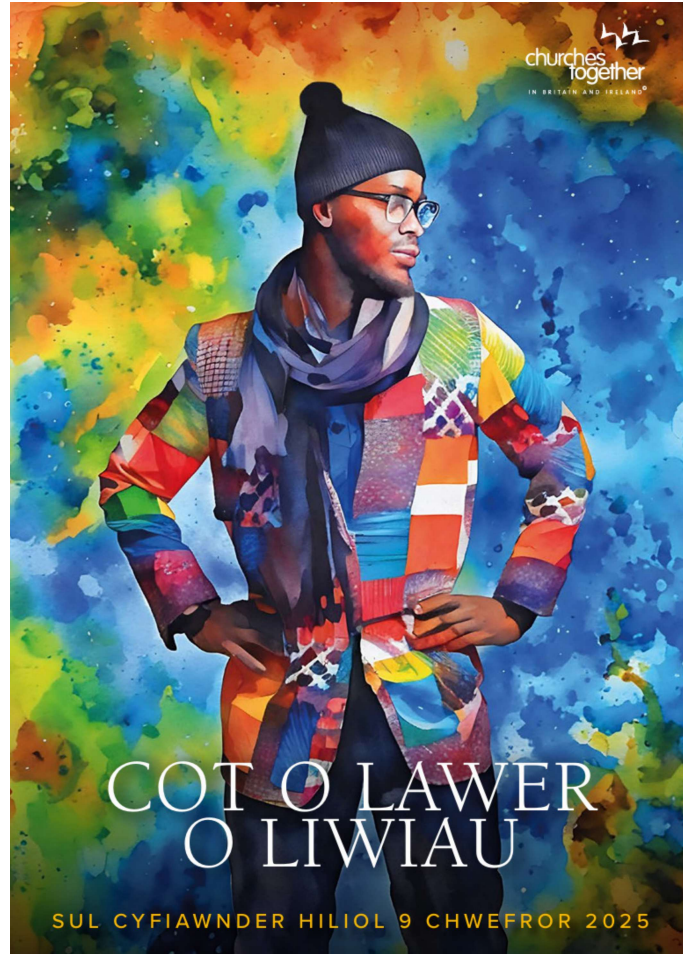
Sul Cyfiawnder Hiliol, 9 Chwefror 2025: Cot o lawer o liwiau

Paratowyd adnoddau Sul Cyfiawnder Hiliol eleni ar gyfer eglwysi Prydain ac Iwerddon gan Grŵp Ysgrifenyddwyr Sul Cyfiawnder Hiliol a'u cynhyrchu gan Eglwysi Ynghyd ym Mhrydain ac Iwerddon. Cynrychiolydd Cymru ar y grŵp oedd y Parchedig Denzil I. John, Caerffili, a diolchwn iddo am ei waith yntau ar y panel hwn. Mae'r holl adnoddau ar gael yn Gymraeg, a gellir eu lawrlwytho yn rhad ac am ddim o wefan CTBI: <https://www.cytun.co.uk/sul-cyfiawnder-hiliol-9-chwefror-2025/>

Mae eleni yn flwyddyn bwysig i gyfiawnder hiliol yn y gwledydd hyn gan ei bod yn nodi 30 mlynedd ers sefydlu Sul Cyfiawnder Hiliol. Fe'i sefydlwyd gan yr Eglwys Fethodistaidd yn 1995 yn dilyn llofruddiaeth hiliol trasig y bachgen ifanc Du, sef Stephen Lawrence, yn ne-ddwyrain Llundain ym mis Ebrill 1993. Roedd y teulu Lawrence yn mynychu'r Eglwys Fethodistaidd leol yn y rhan honno o'r brifddinas, a chytunodd yr Eglwys Fethodistaidd i gefnogi'r teulu wrth sefydlu ymgyrch i geisio sicrhau cyfiawnder ac er mwyn dod o hyd i lofruddwyr y bachgen ifanc Stephen. Ychydig flynyddoedd yn ddiweddarach, cytunodd Comisiwn yr Eglwysi dros Gyfiawnder Hiliol (CCRJ) i sefydlu rhaglen o dan nawdd Eglwysi Ynghyd ym Mhrydain ac Iwerddon, i drefnu a hybu'r Sul arbennig hwn er mwyn i'r holl eglwysi allu ymgysylltu ag ef. Cawn ddarganfod mwy am yr hanes hwn gan y Parchg David Haslam, cyn-weinidog Methodistaidd a phennaeth y Comisiwn yn ystod y cyfnod hwn, sy'n myfyrio ar y pen-blwydd a'r hyn mae'n ei olygu i gyfiawnder hiliol yn ein gwlad heddiw.

Mae'r thema eleni, â'r teitl 'Cot o lawer o liwiau', yn adlewyrchu'r amrywiaeth cynyddol sy'n bodoli ymysg eglwysi ym Mhrydain ac Iwerddon. Mae'r Hen Destament, neu'r Beibl Hebraeg, a'r Testament Newydd yn gyforiog o gyfeiriadau at amrywiaeth, yn y byd hwn ac yn y Deyrnas i ddod. Dim ond myfyrio ar adnoddau sy'n sôn am 'dŷ gweddi i'r holl genhedloedd' (Eseia 56:7), digwyddiadau'r Pentecost (Actau 2) neu'r 'llyaws ... o bob cenedl' (Datguddiad 7:9-17) sydd angen i ni ei wneud – i gyd yn cynnwys geiriau sy'n golygu 'pob llwyth a chenedl' – i weld bod amrywiaeth ethnig yn rhan o gynllun dwyfol Duw. Nid oes fawr o amheuaeth nad yw eglwysi Prydain, yn enwedig yn y dinasoedd mwy, yn ficrocosm o'r byd mewn cynulleidfa, sy'n wir yn fendith y mae'n rhaid ei dathlu. Yn yr un modd, mae'r ffaith bod amrywiaeth credinwyr wedi rhoi bywyd ysbrydol sydd mawr ei angen i'n heglwysi yn brawf bod hwn yn fudiad o Dduw y mae'n rhaid i ni ei ganmol a diolch amdano. Yn ein myfyrdodau a'n pregethau, mae aelodau'r Grŵp Ysgrifenyddwyr ac eraill, sy'n hanu o sawl rhan o'r byd, yn disgrifio eu profiadau o fod yn rhan o'r 'Cot o lawer o liwiau'.

Eto i gyd, er gwaethaf y realiti anhygoel hwn, mae anghydraddoldeb yn dal i fodoli yn yr eglwys ac yn dal i fod yn ffactor sy'n difetha profiadau gormod o bobl o dreftadaeth mwyafrif byd-eang neu gefndiroedd Du a Brown. Mae hyn yn gadael pobl gyda'r teimlad fel petaen nhw ddim yn perthyn i dŷ'r Arglwydd, neu ddim yn cael y cyfle i ddefnyddio eu doniau a roddwyd gan Dduw i hyrwyddo Teyrnas yr Arglwydd. Mae ein pregethau a'n myfyrdodau yn yr adnodd hwn yn mynd i'r afael â phwysigrwydd bod yn gynhwysol a'r angen i bob Cristion ymgymryd â'r gwaith pwysig dros hybu cyfiawnder hiliol. Ceir yn y pecyn adnoddau ddeunyddiau rhagorol sy'n galluogi pob eglwys i addoli, gweddio a myfyrio ar yr hyn y mae'n ei olygu i fod yn Gorff Crist sy'n wirioneddol deg, yn cael ei yrru gan

gyfiawnder, ac mewnysbryd cariadus. Arben hynny, mae'r dewis o emynau, caneuon addoli a'r darlleniadau o'r Beibl yn ategu'r deunyddiau litwrgaidd, gan sicrhau y gall Cristnogion ac eglwysi ymwneud yn llawn â'r pwnc. Yn yr un modd, darperir rhestr helaeth o ddeunyddiau darllen gan Gristnogion sydd wedi'u lleoli'n bennaf ym Mhrydain ac Iwerddon a fydd yn galluogi darllenwyr i ymgysylltu ymhellach â'u teithiau cyfiawnder hiliol.

Cofiwch hefyd, er bod yr ail ddydd Sul ym mis Chwefror yn Sul Cyfiawnder Hiliol, y gwir yw y dylai pob dydd Sul fod yn Sul Cyfiawnder Hiliol. Mae ein Duw ni yn Dduw cyfiawnder sy'n cymryd diddordeb mewn cyfiawnder yn wastadol ac yn barhaol.

Dyma weddi ar gyfer y Sul, yn seiliedig ar ddelwedd y thema am eleni, sef 'Cot o lawer o liwiau'.

Gweddïwn

Dduw'r holl bobl,

Ti yw'r un a ddaeth â ni i fodolaeth,
gan ein gwau a'n clymu gyda'n gilydd
ein ffurfio cyn i ni hyd yn oed gael ein geni.

Rwyt ti'n ein hadnabod ni mor dda, pob un ohonom –
Dy annwyl blant Di, wedi ein creu ar dy ddelw a'th lun.
Duw yr holl genhedloedd,

Rwyt ti'n pwytho ac yn gwnïo'r ddelwedd gymhleth hon
ohonot ti –

Fel dilledyn o lawer o liwiau, wedi'i bwytho, ei wnïo a'i hemio;
Pob tôn a lliw wedi ei baentio gyda'th ofal tyner Di, yr Arlunydd,

(parhad ar y dudalen nesaf)

Sul Cyfiawnder Hiliol, 9 Chwefror 2025: Cot o lawer o liwiau

(parhad o dudalen 2)

Ein Cynhaliwr a'n Creawdwr – gwisga ni oll yn Dy gariad a'th drugaredd.

Boed i'th freuddwyd di ar gyfer dy holl blant annwyl ddod yn wir;

Bydded i'th obaith am adnewyddiad a chymod ar gyfer yr holl ddaear gael ei wireddu;

Bydded i'th Deyrnas ddod ar y ddaear hon yn yr amser hwn, a'i sefydlu am byth.

Galwn arnat ti, O Dduw,

A hynny ar y Sul Cyfiawnder Hiliol hwn.

Bydded i ti'n ddod â'n gobeithion a'n hofnau ynghyd,

derbyn ein gweddïau a'n mawl,

Ac una nhw, wrth inni nesáu mewn cymundeb â thi ac a'n gilydd,

Er dy ogoniant. Amen

Myfyrdod y Parchedig Denzil I. John, sy'n rhan o'r deunydd eleni:

TREFN NEWYDD A DDATGUDDIWDYD GAN IESU

'Dewch â ... pob un sydd â'm henw arno,

ac a greais i'm gogoniant,

ac a luniais, ac a wneuthum.'

Dygwch allan y bobl sy'n ddall, er bod llygaid ganddynt,

y rhai sy'n fyddar, er bod clustiau ganddynt.

Y mae'r holl bobl wedi eu casglu ynghyd,

a'r bobloedd wedi eu cynnull.

Pwy yn eu plith a fynega hyn,

a chyhoeddi i ni y pethau gynt?

Gadewch iddynt alw tystion i brofi'r achos,

a gwrando, a dyfarnu ei fod yn wir.

(Eseia 43:7-9; BCND 2004)

Oherwydd ef yw ein heddwch ni.

(Effesiaid 2:14; BCND 2004)

O fewn yr adran o Eseia lle cawn Ganeuon y Gwas Dioddefus (Eseia 52:13-53:12), mae'r proffwyd yn tynnu ein sylw at ddod â'r holl genhedloedd at ei gilydd. Mae yna lawer o sefydliadau sy'n galw ar y cenhedloedd ac yn ceisio bod mewn cytgordd a chydweithrediad â'i gilydd. Mae'r rhain yn cynnwys mudiadau gwleidyddol, diwylliannol a chrefyddol.

Cydymdeimlad

Trist iawn oedd clywed am farwolaeth y Brawd Clive Sheridan, Hwlffordd, ar 10 Ionawr 2025, a hynny yn fuan wedi iddo golli ei briod, Terry, a fu farw ar 23 Rhagfyr 2024. Gwasanaethodd Clive fel Llywydd yr Adran ddi-Gymraeg yn 2013-14 a chyfrannodd yn helaeth i fywyd y Gymanfa yn ogystal â gwaith y Panel Diogelu Cydenwadol. Diolchwn am ei gyfraniad gwerthfawr a chyfoethog i waith y Deyrnas a chydymdeimlwn yn ddwys iawn â'r teulu yn eu galar a'u hiraeth.

Mae un gymuned o'r fath yn ymgynnull yn Llangollen, pentref bychan, prydferth ar hyd yr A5, yng ngogledd-ddwyrain Cymru. Mae'r digwyddiad cerddorol wythnos o hyd yn denu pobl o bob un o'r pum cyfandir, gyda chystadlaethau ar draws ystod eang o ddisgyblaethau cerddorol, tebyg i'r eisteddfodau a gynhelir yng Nghymru yn lleol ac yn genedlaethol. Cychwynnodd yr ŵyl yn 1947, yn dilyn yr Ail Ryfel Byd, mewn ymdrech i ddod â phobl ynghyd mewn cymdeithas o gariad a pharch at ei gilydd. Ceisiwyd grantiau i helpu corau a dawnswyr tlotach i deithio o Ddwyrain Ewrop a gwledydd Affrica. Mae'r rhai sydd wedi mynychu dros y degawdau wedi dathlu'r lliw a'r digwyddiadau diwylliannol llawen. Mae'r cystadlaethau'n troi'n gyngherddau, mae unawdwyr byd-enwog yn dwyn sylw a sylwedd i'r llwyfan, ac mae'r gwasanaeth crefyddol bob blwyddyn yn dod yn ddathliad o amrywiaeth a chynwysoldeb yr ŵyl.

Roedd yr eglwys gynnar yn dathlu amrywiaeth yr holl genhedloedd a'u diwylliannau a'u hieithoedd unigryw, ond eto bob amser yn hyrwyddo undod yr eglwys yn Iesu Grist. Pan fo Paul yn tanlinellu undod yr eglwys, mae'n datgan 'nad estroniaid a dieithriaid mo'r credinwyr mwyach, ond cyd-ddinasyddion â phobl Dduw a hefyd aelodau o'i deulu' (Effesiaid 2:19).

Sicrhaodd cyfraith Lloegr fod y rhan fawr o ystad person yn cael ei throsglwyddo i'r gwryw hynaf. Gwelodd cyfraith Cymru, ers dyddiau Hywel Dda, yn dda i ymgorffori'r arferiad fod pob plentyn yn derbyn cyfran gyfartal o ystad ei dad ar ôl ei farwolaeth. Mae'r efengyl yn dysgu bod Duw yn ceisio bendithio pawb yn gyfartal – mewn byd sy'n rhannu cyfoeth byd-eang yn anghyfartal a lle mae'r cryfaf a'r mwyaf dylanwadol yn honni cymaint ag y gallant, er anfantais i'r tlawd a'r di-rym. Mae gwleidyddion yn ei chael hi'n gyfleus 'arallu' y rhai sy'n ymddangos yn wahanol, neu'n creu anawsterau i'r rhai y mae'r gwleidyddion yn eu cynrychioli. Mae'r gair 'tramor' yn dod yn derm diraddiol, ac mae ffoaduriaid yn cael eu hystyried yn annerbyniol. Bydd y lobi boblogaidd yn honni bod yr 'eraill' yn achosi problemau cymdeithasol ac anawsterau economaidd, gan gyfoethogi byd rhanedig yn ein hoed ni.

Cyhoeddodd Eseia obaith mewn byd rhanedig. Roedd ei bobl mewn gwlad estron a heb urddas na rhyddid. Eto dealodd y byddai ei Dduw yn dwyn y bobl ynghyd mewn trefn newydd. Roedd Paul yn deall bod cenhedloedd i fod yn drefn newydd yn Iesu a bod cyfiawnder, parch a heddwch i fod yn sail i obaith a chymod. Mae Sul Cyfiawnder Hiliol yn galw ar bob Cristion i barchu ei gilydd mewn byd amrywiol, i weithio tuag at deulu byd-eang o ddynoliaeth ac i gael eu hadeiladu i mewn i deml sanctaidd Duw.